

Johtava tutkija Laura Sokka

Ilmastoratkaisut-yksikkö

9.5.2025

SYKE/2025/1009

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

Viite: Maa- ja metsätalousvaliokunta 13.05.2025 klo 10.45 / HE 37/2025 vp / Asiantuntijapyyntö
Asia: HE 37/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain muuttamisesta ja uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain 7 §:n 7 momentin kumoamisesta
<https://www.eduskunta.fi/pdf/HE+37/2025>

Suomen ympäristökeskuksen asiantuntijalausunto

Suomen ympäristökeskus (Syke) kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle.

Yleistä laista

Metsäbiomassasta tuotettujen biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassapolttoaineiden on täytettävä RED II- ja III-direktiivien maankäyttöä, maankäytön muutosta ja metsätaloutta (LULUCF) koskevat vaatimukset, jotta ne voidaan ottaa huomioon direktiivin tavoitteiden ja velvoitteiden arvioinnissa. Kestävyyss-kriteereillä halutaan varmistaa, että bioenergian lisääntyvä käyttö EU:ssa tuottaa merkittäviä kasvihuone-kaasupäästöjen vähennyksiä fossiilisiin polttoaineisiin verrattuna eikä vaaranna luonnon monimuotoisuutta.

Direktiivillä ja lailla on monta tärkeää merkitystä. Kestävyysskriteerien täyttyminen on ehto sille, että biomassasta tuotetun sähkön, lämmön ja liikenteen biopolttoaineiden käyttöä saa kansallisesti tukea. Kriteerien pitää täytyä, jotta bioenergian saisi laskea mukaan kansalliseen uusiutuvan energian kiintiöön. Vain kriteerit täyttävä bioenergia on tämänhetkisen tulkinnan mukaan laskennallisesti nollapäästöistä EU:n päästökaupassa ja päästökaupan ulkopuolisilla sektoreilla.

LULUCF-sektori ja vaikutukset kestävyyskriteereihin

RED II -direktiiviin verrattuna RED III -direktiivi lisäsi artiklaan 29 vaatimuksen, jonka mukaan 'kotimaisesta metsäbiomassasta tuotettujen biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassapolttoaineiden tuotannon on

oltava johdonmukaista' jäsenvaltioiden LULUCF-asetuksessa ((EU) 2018/841) määriteltyjen velvoitteiden ja tavoitteiden sekä niiden kansallisissa energia- ja ilmastosuunnitelmissa esittämien toimenpiteiden kanssa.

LULUCF-asetuksen 4 artiklassa on määritelty velvoitekausien 2021–2025 ja 2026–2029 ja vuoden 2030 maakohtaiset velvoitteet. Ensimmäisen velvoitekauden osalta (2021.2025) LULUCF-sektorin tulisi olla teknisten korjausten jälkeen n. -11 Mt CO₂-ekv. netto-nielu ja 2030 jälkeen -2,9 Mt CO₂-ekv. Tämänhetkisten tietojen mukaan Suomi ei ole pääsemässä lähellekään LULUCF-asetuksessa asetettuja velvoitteita, ja alijäämää on syntymässä LULUCF-asetuksessa määritettyjen joustojenkin jälkeen useita kymmeniä miljoonia hiilidioksidiekvivalenttitonnetta vuoteen 2030 mennessä (Seppälä ym. 2025). Suomessa LULUCF-velvoitteista jääminen on seurausta erityisesti metsien elävän biomassan nielun pienentymisestä hakkuiden lisäyksen seurauksena, josta energiaksi käytettävän runkopuun korjuun lisääntyminen selittää noin puolet.

RED III -direktiivin mukaan jäsenvaltion, joka osoittaa kestävyyskriteerien mukaisuutta artiklan 29 (6) alakohdan a) ja artiklan 29 (7) a) ii -alakohdan mukaisesti, esitettävä näyttöä siitä, etteivät LULUCF-sektorilla raportoidut päästöt ylitä poistumia. Suomen LULUCF-sektorilla päästöt ylittävät selvästi poistumat, ja LULUCF-sektori säilyy selvänä päästölähteenä vuoteen 2055 saakka ulottuvassa alustavassa niin sanotussa WEM-P-skenaariossa (Koljonen & Silfver 2025)

Yllä kuvatuista syistä johtuen näkisimme, ettei biopolttoaineiden, bionesteiden ja biomassapolttoaineiden tuotanto kotimaisesta metsäbiomassasta vuosia 2021–2023 koskevien tilastojen eikä nykyisiä politiikka-toimia kuvaavan WEM-P-skenaarion mukaan *kansallisella tasolla* täyttäisi RED III -direktiivin 29 artiklan kestävyyskriteereitä.

Katsomme, että johdonmukaisuus LULUCF-velvoitteiden kanssa edellyttää, että sitä koskevat velvoitteet myös täytetään. Kun edellytyksiä ei täytetä kansallisella tasolla, tulisi toimijoiden nähdäksemme esittää hankinta-aluekohtaisesti RED III -direktiivin artiklan 29 kohdan 7 alakohdan a) ii) täytyminen. Tämä huomioidaan myös lakiesityksessä pykälässä 12, artiklassa 2. Siltä osin kuin tätä ei paikallisella tasollakaan pystyttäisi osoittamaan, ei kyseisiä metsäbiomassasta tuotettuja biopolttoaineita, bionesteitä tai biomassapolttoaineita voitaisi katsoa tukikelpoisiksi tai ottaa huomioon jäsenmaakohtaisissa uusiutuvien energialähteiden edistämisen tavoitteissa ja velvoitteissa.

Johtopäätöksenä esitämme, että riski hankinta-aluekohtaisiin arviointeihin päätyemisestä LULUCF-kriteerin suhteen olisi selkeämmin tuotava esiin lain Perustelut-osassa, muun muassa talousvaikutusten arvioinnissa. Samoin olisi tuotava esiin riski sille, etteivät metsäbiomassasta tuotetut biopolttoaineet, bionesteet ja biomassapolttoaineet välttämättä täytä kestävyyskriteereitä.

Luonnon monimuotoisuuteen liittyvistä kriteereistä

Syke esitti jo hallituksen esityksen luonnoksesta antamassaan lausunnossa, että 10 § Metsäbiomassaa koskevassa kriteeristön kohdassa 4b sana "vältetään" muutetaan velvoitetta selkeämmin kuvaavaksi sanaksi "estetään", eli: **b) estetään** ikimetsien ja aarniometsien heikentyminen... tai niiden muuntaminen plantaaseiksi. Tätä ei ole toteutettu hallituksen esitykseen ja siksi esitämme tätä uudelleen.

Lausunnon valmisteluun osallistuivat yksikönjohtaja Ari Nissinen, johtava tutkija Laura Sokka, johtava tutkija ja kehittämispäällikkö Sampo Soimakallio, kehittämispäällikkö Kari-Matti Vuori, ja tutkimusprofessori Seita Vesa.

Lähteitä

Koljonen, T., Soimakallio, S., Asikainen, A., Lanki, T., Anttila, P., Hildén, M., ym. (2017). Energia- ja ilmastostrategian vaikutusarviot: Yhteenvetoraportti. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 21/2017.

Koljonen, T., Silfver, T. 2025. KEITO WEM-/WAM-tilanne. KEITO-sidosryhmätilaisuus 9.4.2025.

Seppälä, J., Ahlvik, L., Lehtonen, A., Leino, M., Mosley, F., Mäkipää, R., Ollikainen, M., Salo, M., Soimakallio, S., Toiviainen, A., Vesa, S., Vikfors, S. 2025. Arvio Suomen maankäyttösektorin tilanteesta – Tarkastelussa EU:n LULUCF-velvoitekaudet 2021–2025 ja 2026–2030. Suomen ilmastopaneelin raportti 1/2025.

Silfver, T., Aakkula, J., Haakana, M., Haikarainen, S., Hirvelä, H., Hynynen, J., ym. (2024). Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman skenaariotarkastelun päivitys. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 4/2024.

Soimakallio, S., Kalliokoski, T., Lehtonen, A., & Salminen, O. (2021). On the trade-offs and synergies between forest carbon sequestration and substitution. Mitigation and Adaptation Strategies for Global Change, 26(1), 4.

Jakelu: MmV@eduskunta.fi

Kopio: kirjaamo@syke.fi